

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างคนเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา รัฐมุ่งพัฒนาการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐจึงมุ่งพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคุณภาพเป็นที่พอใจ แต่ผลความสำเร็จของการจัดการศึกษามีได้ขึ้นอยู่กับตัวหลักสูตรแม่บทแต่อย่างเดียว เพราะกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรจะได้ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะต้องอาศัยการนำหลักสูตรไปใช้ ก็คือการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการสอนของครูเป็นส่วนใหญ่ จึงมีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนไว้จำนวนมาก และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการสอน

- ข้อ 4 กิจกรรมการสอนที่ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตปฏิบัติมาก คือ ครูใช้กระดานดำประกอบการสอน
- ข้อ 5 การสังเกตกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนสอนอยู่ในประเภทการสอนที่ฝึกครูเป็นศูนย์กลางของความสนใจมากกว่ายึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- ข้อ 6 ครูมักจะนำเอาวิธีการแบบบรรยายมาใช้สอนตลอดชั่วโมงไม่ค่อยมีการสอนแบบสาธิต แบบอภิปราย ทดลองปฏิบัติจริงมากนัก
- ข้อ 7 พฤติกรรมการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ดำเนินการน้อย คือการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

- ข้อ 8 นักเรียนมีอัตราการคิดริเริ่มน้อย ส่วนใหญ่นักเรียนเป็นเพียงผู้ตอบคำถามของครู ซึ่งเป็นคำถามในแนวแคบมากกว่าคำถามในแนวกว้าง จึงไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองได้
- ข้อ 9 นักเรียนทำงานกลุ่มในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด บ่อยที่สุด และชอบทำงานกลุ่มมากที่สุด และแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี

ผลสรุปกระบวนการใช้หลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และทักษะพื้นฐานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และนักเรียนไม่มีความสามารถในการคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล (กรมวิชาการ, 2532) และจากการประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระดับประถมศึกษาพบว่าคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2532 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เฉลี่ยร้อยละ 60.39 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือร้อยละ 70 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้ผลยังไม่เป็นที่พอใจ คือ การจัดการเรียนการสอนส่วนมากยังเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ (กรมวิชาการ, 2532) สอดคล้องกับผลการติดตามการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 ซึ่งพบว่า กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นแบบเดิม เนื่องจากครูไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) และจากผลการวิจัยของ มานะ อุณารัตน์ (2533) พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้งในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ เลือกใช้การบรรยายเป็นกิจกรรมหลักมากที่สุด คือ ร้อยละ 100 ผลจากการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางโดยครูเป็นผู้บรรยายนี้ มุ่งให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาและเลียนแบบ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ทางเดียวคือ ครูเป็นผู้ให้นักเรียนเป็นผู้รับ วิธีนี้นอกจากจะทำให้ นักเรียนเบื่อหน่ายแล้วยังทำให้ความคิดและสติปัญญาของผู้เรียนอยู่ในขอบเขตจำกัดและเป็นปัญหาเกี่ยวกับการสอนของครูที่สำคัญปัญหาหนึ่ง ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์และไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สาเหตุประการที่สองคือการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปใช้โครงสร้างแบบกิจกรรมและการให้รางวัลแบบแข่งขัน เป็นรายบุคคลเป็นส่วนใหญ่ (กรวรรณกัญยะพงศ์, 2529) ซึ่งสาเหตุ

ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่ฟังแต่การบรรยายหรืออ่านหนังสือให้นักเรียนจดบันทึกเท่านั้น แต่จะมุ่งกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการแสวงหาความรู้ และกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2532)

เนื่องจากกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มที่ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่และดำเนินชีวิตที่ดี จึงเน้นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำประโยชน์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มประสบการณ์นี้จึงควรเน้นกระบวนการเรียนรู้อันประกอบด้วย การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีวิจารณญาณในการใช้ข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ หลากวิธี เพื่อแก้ปัญหาในโอกาสต่อไป กิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าวควรเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้คิด ได้ศึกษากรณีตัวอย่าง ได้อภิปรายถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบที่ถูกต้องด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องใช้เทคนิคและวิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ เช่น วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิธีสอนแบบอภิปราย วิธีสอนแบบใช้ตำรา วิธีสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

นอกจากวิธีสอนที่กล่าวมาแล้วยังมีวิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง คือ การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา (Syndicate Method) เป็นการสอนที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งฝึกให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือ เสริมทักษะการค้นคว้า มีความคิดเชิงสหวิทยาการ มีความเคารพซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทุกด้าน (วิจิตร ฉินลิรี, 2517)

กรมวิชาการ (2532) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไว้ชัดเจนว่า มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังกำหนดจุดประสงค์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไว้ดังนี้คือ

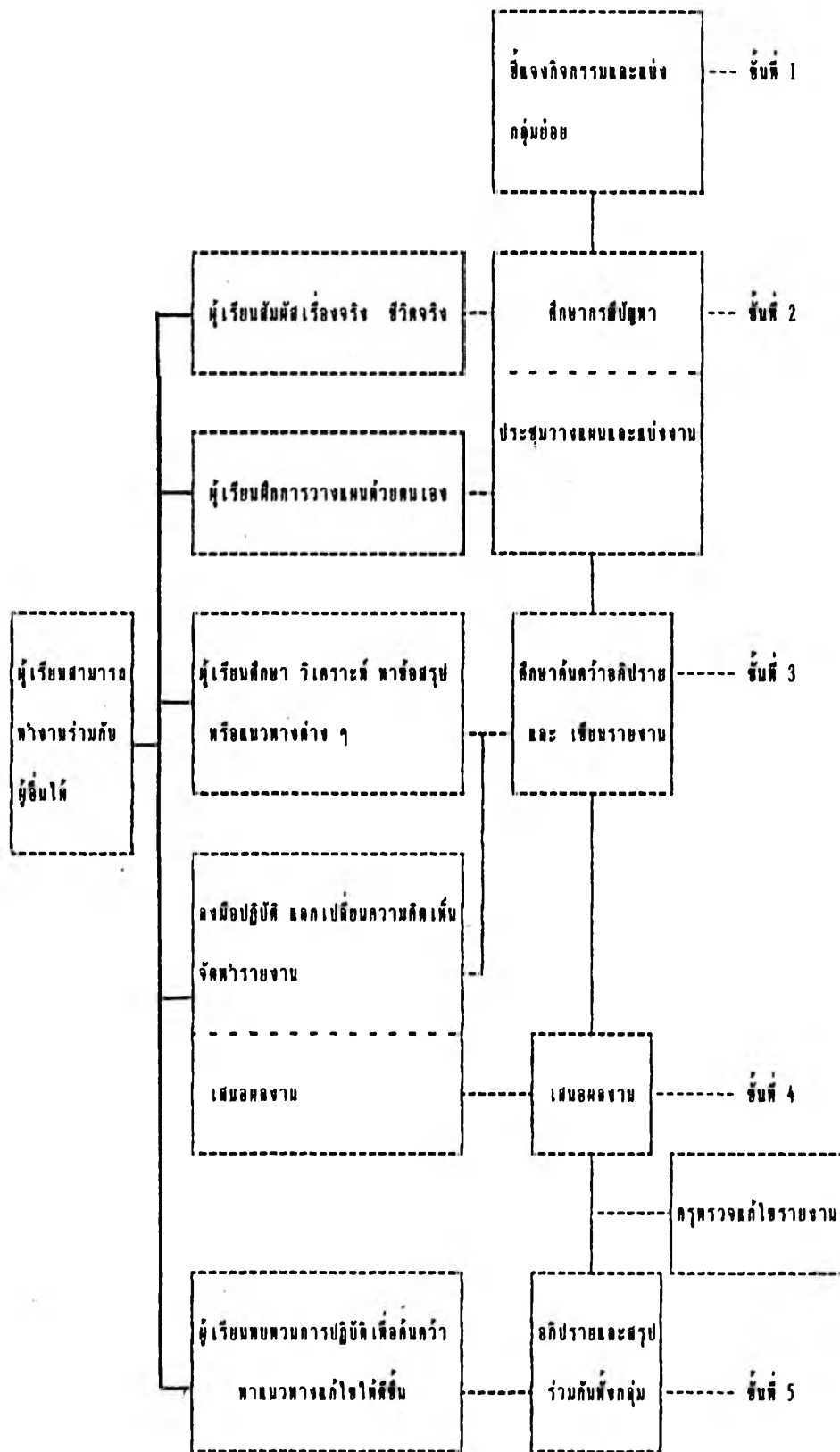
1. ให้ผู้เรียนได้สัมผัสเรื่องจริง ชีวิตจริง
2. ให้ได้ฝึกหัดวางแผนต่าง ๆ ด้วยตนเอง

3. ให้ได้ศึกษา วิเคราะห์ หาข้อสรุปหรือแนวทางต่าง ๆ
4. ให้ได้ลงมือปฏิบัติงาน จัดทำรายงาน เสนอผลงานพร้อมความรู้ ความคิดจากการลงมือปฏิบัติงานนั้น ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
5. ให้ได้วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ทางจริยธรรม วิเคราะห์เหตุผลและหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม
6. ให้ได้ทบทวนเกี่ยวกับตนเอง การปฏิบัติงาน เพื่อค้นหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ไม่เข้าข้างหรือตำหนิตนเองจนเกินไป

จากจุดประสงค์ของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และจุดหมายของหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) สามารถเปรียบเทียบกับขั้นตอนของการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา (Syndicate Method) ได้ดังนี้

จุดประสงค์การสอน

ขั้นตอนการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา

เนื่องจากการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา มีขั้นตอนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2523) ของกรมวิชาการ(2532) ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นการสอนอีกแบบหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นการสนองความต้องการของหลักสูตรที่กำหนดคุณลักษณะที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบผลของการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา และคาดว่า การสอนแบบนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่มที่ดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าวิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สอดคล้องกับการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์มาก มีความรับผิดชอบ(ทวีป อภิลิทธิ, 2522) และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอาชีพ ผู้วิจัยจึงเลือกเนื้อหา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากเด็กในชั้นนี้อายุประมาณ 11-12 ปี ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า เด็กวัยนี้จะมีช่วงพัฒนาการคิด การค้นหาเหตุผล การใช้เหตุผลตลอดจนสามารถคิดแก้ปัญหาคำต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรม มีความรับผิดชอบ เริ่มสนใจที่จะอ่านหนังสือต่าง ๆ เพื่อที่จะร่วมอภิปรายพูดคุยกับเพื่อน และเด็กวัยนี้ชอบอยู่เป็นกลุ่มทำให้สามารถที่จะทำอะไรได้สำเร็จ (กันยา สุวรรณแสง, 2532)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทำมาหากิน ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหากับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทำมาหากิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหากับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

สมมติฐานในการวิจัย

วิจิตร สินลิริ (2517) และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2522) มีความเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหาคือการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา(Syndicate Method) ช่วยเสริมทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกการคิดในเชิงสหวิชา ฝึกการค้นคว้า และศึกษา

ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการหลาย ๆ ด้านได้แก่ ด้านการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหาจะมีคะแนนโมทัศน์ในการทำงานกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหาจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทำมาหากิน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนบ้านปางไฮราษฎร์สามัคคี ตำบลปางไฮ อำเภอเขกา จังหวัดหนองคาย
2. ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ กับ 2 วัน สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ ,พุธ ,ศุกร์ วันละ 6 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 84 คาบ
3. เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ คือหน่วยการทำมาหากินในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
4. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - 4.1 ตัวแปรอิสระได้แก่ การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหาและการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ มโนทัศน์ในการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทำมาหากิน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ภาคเรียนที่ 3 ถือว่าเชื่อถือได้ เนื่องจาก เป็นผลการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย และมีเกณฑ์การให้คะแนนชัดเจน

2. ตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม เป็นนักเรียนโรงเรียนเดียวกันและได้เตรียมความพร้อม เพื่อฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นเวลาเท่ากัน จึงมีประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม เท่าเทียมกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ที่กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม เพื่อการดำรงอยู่และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข

การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา(Syndicate Method) หมายถึง การสอนที่ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อศึกษาปัญหาร่วมกัน แล้วอภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกันสรุปและ เขียนรายงาน หลังจากนั้นให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่ม เสนอรายงานต่อสมาชิกกลุ่มใหญ่เพื่อสรุปผลการแก้ปัญหาร่วมกัน

การสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนที่ระบุในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ซึ่งใช้วิธีการและกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง เช่น การสอนแบบบรรยาย การอภิปราย การสนทนา บทบาทสมมติ การศึกษานอกสถานที่ การศึกษาเอกสาร และการเชิญวิทยากร เป็นต้น

ผลของการสอน หมายถึง คะแนนหลังการทดลองสอนของตัวอย่างประชากร ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึงนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนบ้านป่าไร่ราษฎร์สามัคคี ตำบลป่าไร่ อำเภอลำปาง จังหวัดหนองคาย

มโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม หมายถึง แนวความคิด มโนภาพ ซึ่งแสดงถึงความรู้ความเข้าใจของนักเรียน เกี่ยวกับบทบาทผู้นำ บทบาทสมาชิก และกระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งได้จากคะแนนในการทำแบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนในการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการทำมาหากิน ซึ่งวัดได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

พฤติกรรมของนักเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนโดยส่วนรวมที่ผู้วิจัยและครูประจำชั้นสังเกตเห็นในเวลาเรียนทุกครั้ง วัตถุประสงค์การบันทึกพฤติกรรมตามแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านการเรียน ด้านการทำงานกลุ่ม และด้านการเสนอผลงาน

พฤติกรรมด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย ความกระตือรือร้น ปฏิบัติตามคำแนะนำของครู ถามหรือตอบคำถาม เกี่ยวกับ เรื่องที่ครูสอน หรือแนะนำ กล่าวแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม ตั้งใจฟังขณะ เพื่อนถาม/ตอบคำถามหรือ เสนอผลงาน

พฤติกรรมด้านการทำงานกลุ่ม หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกผู้นำ การกำหนดจุดประสงค์และวางแผน การวางระเบียบกติกาในการทำงาน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การสนับสนุนและให้กำลังใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การโต้แย้งภายในกลุ่ม การแก้ไขปัญหาการขัดแย้ง การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การยอมรับมติของกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความรับผิดชอบของสมาชิก การให้ข้อมูลและสนใจที่จะแสดงความคิดเห็น และ ความสนุกสนานกับการทำงาน

พฤติกรรมด้านการเสนอผลงาน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเสนอผลงาน ประกอบด้วย การใช้ภาษาชัดเจนถูกต้องเหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาตรงตามที่กำหนด เชื่อมโยงในสิ่งที่แสดงออก ควบคุมอารมณ์ได้ ตอบคำถามเกี่ยวกับ เรื่องที่ตนเสนอได้และ เสนอผลงานตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 รวมทั้งเอกสาร ประกอบหลักสูตร เกี่ยวกับการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตและการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา
- 1.2 ศึกษาวิธีสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จากหนังสือ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.3 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม แบบประเมินพฤติกรรมและแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือและงานวิจัย

2. การสร้างเครื่องมือ

- 2.1 สร้างแผนการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนการสอนด้วยการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหาอย่างละ 12 แผน แผนละ 3-6 คาบ รวมเวลาสอนในแต่ละกลุ่มคิดเป็น 57 คาบ หรือ 19 ชั่วโมง
- 2.2 สร้างแบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (ก ข ค ง) จำนวน 50 ข้อ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนน คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน เลือกไว้ 39 ข้อ
- 2.3 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน เป็นการศึกษาเพิ่มเติม ประกอบด้วยพฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมด้านทำงานกลุ่ม และด้านการเสนอผลงานรวมเป็น 25 พฤติกรรม โดยใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (LIKERT'S SCALE)
- 2.4 สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการทำมาหากิน แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (ก ข ค ง) จำนวน 75 ข้อ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนน คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน เลือกไว้ 50 ข้อ
- 2.5 นำเครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาเพื่อแก้ไขปรับปรุง
- 2.6 นำเครื่องมือวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

- 3.1 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าสะอาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ที่เคยเรียนหน่วยการทำมาหากินมาแล้วจำนวน 87 คน นำมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ หาความยากและอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิคสูง-ต่ำ 33 % แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากระหว่าง 0.2-0.8 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป เลือกแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 50 ข้อ

3.2 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม ไปคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder Richardson 20) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 และ 0.65 ตามลำดับ

การเลือกตัวอย่างประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางไฮราษฎร์สามัคคี ตำบลปางไฮ อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2534 โดยใช้วิธีการดังนี้

1. เลือกตัวอย่างประชากรแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมีจำนวน 2 ห้อง คือ ป.6/1 และ ป.6/2 จำนวนห้องละ 30 คน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2533 มาเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย

2. จับคู่คะแนนที่เท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ได้จำนวน 30 คู่ แล้วนำลำดับคะแนนแต่ละคู่มาจัดกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม โดยจัดให้คู่คะแนนลำดับก่อนและหลังอยู่ในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สลับกันดังนี้

กลุ่มที่ 1. 1 4 5 8 9 12 13 16 17 20 21 24 25
28 29

กลุ่มที่ 2. 2 3 6 7 10 11 14 15 18 19 22 23 26
27 30

3. นำตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มมาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีจับสลากเป็นกลุ่มทดลองซึ่งสอนด้วยการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา 1 ห้อง และกลุ่มควบคุมซึ่งสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ 1 ห้อง จำนวนห้องเรียนละ 30 คน

4. ทดสอบความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2533 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยค่า F (F-test) เพื่อดูว่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความแปรปรวนไม่แตกต่างกัน แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทั้งสองกลุ่มด้วยค่าที (t-test)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ กับ 2 วัน สัปดาห์ละ 2 วัน ๆ ละ 2 ชั่วโมง แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. เตรียมความพร้อมของนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม จำนวน 21 คาบ หรือ 7 ชั่วโมง แก่นักเรียนทั้งสองกลุ่มโดยใช้กิจกรรมสอนและฝึกทักษะการแก้ปัญหา จากหนังสือคู่มือครูในการใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534)

2. ผู้วิจัยสอนกลุ่มทดลองด้วยการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา และสอนกลุ่มควบคุมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มละ 12 แผน แผนละ 3-6 คาบ คาบละ 20 นาที รวมเวลาสอนเนื้อหา 57 คาบ หรือ 19 ชั่วโมง ขณะที่ผู้วิจัยดำเนินการสอนในแต่ละแผนครูประจำชั้นและผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคนละ 1 ชุดรวมการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตลอดการทดลองกลุ่มละ 24 ชุด

3. เมื่อทดลองครบตามกำหนดวันแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่ม และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบมโนทัศน์ในการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยทดสอบค่าที (t-test)

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนและแปลความ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยทดสอบค่าที (t-test)

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอน เพื่อส่งเสริมการทำงานกลุ่มระดับประถมศึกษา ตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
3. ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น เป็นการส่งเสริมวิธีสอนโดยเน้นความสำคัญของผู้เรียน